

ΤΟΥ ΑΣΤΗΡ ΠΟΝΤΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΗΘΙΚΑ

Περὶ ἔρωτος.

Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον εἰς ἄνδρα καὶ γυναῖκα, ὅπως συνέλθωσιν εἰς γάμον πρὸς τεκνοποιίαν, ἐνεφύτευσε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ἀγάπην τινὰ ἰδιαιτέραν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γυναίκος πρὸς τὸν ἄνδρα. Ἡ ἀγάπη αὕτη καλεῖται ἰδίᾳ ἔρως. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες διέκριναν δύο ἔρωτας, τὸν οὐράνιον, ὃν ἐθεώρουν υἱὸν τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης καὶ τὸν δημώδη ἔρωτα, ὃν ἐθεώρουν υἱὸν τῆς Δημώδους Ἀφροδίτης. Διὰ τῆς διακρίσεως ταύτης οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ὑπεδήλουν τὸν ἄγνόν καὶ ἀληθινόν ἔρωτα, τὸν ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ἐπιτετραμμένον, καὶ τὸν παράνομον, ἀνή-

θικόν καὶ ἀκόρεστον ἔρωτα. Ὁ ἔρως εἶναι αἶσθημα, ὃπερ διεγείρεται ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς ἀνθρώπου, ἀνδρὸς τε καὶ γυναικὸς, κατὰ τὴν νεανικὴν μάλιστα ἡλικίαν. Διὰ τοῦ αἰσθήματος τούτου ὁ ἄνθρωπος παρορμᾶται εἰς τὴν ἐπιζήτησιν τοῦ ἐτέρου ἡμίσεος αὐτοῦ, ὅπως καταστῇ τέλειος. Ὅθεν ἀληθὴς καὶ θεμιτὸς ἔρως εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἄγει ἄγαμον ἄνδρα εἰς τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην ἀγάμου γυναικὸς, καὶ ἄγαμον γυναῖκα εἰς τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην ἀγάμου ἀνδρὸς, ὥστε εὐθὺς ἅμα καταστῇ ἑκατέρωθεν ἀμειβαία ἢ ἀγάπη αὕτη, ἣ ἀποδεικνύεται δι' ἀμειβαίας συμπαθείας καὶ ἀποσιώσεως, καὶ ἐπενέγκῃ τὴν διὰ τοῦ νομίμου γάμου σύζευξιν τῶν ἀνταγαπωμένων. Ἀνήθικος δὲ καὶ ἀθέμιτος εἶναι ὁ ἔρως ὁ συναρπάζων μετὰξὺ ἀνδρὸς ἀγάμου καὶ γυναικὸς ἐγγάμου καὶ

ἀνδρὸς ἐγγάμου καὶ γυναικὸς ἀγάμου ἢ ἀνδρὸς ἐγγάμου καὶ ἀλλοτρίας γυναικὸς ἐγγάμου· διότι δὲν δύναται οὗτος νὰ ἐπενέγκῃ τὴν διὰ τοῦ νομίμου γάμου σύζευξιν αὐτῶν. Ὡσαύτως δὲ ἀνήθικος καὶ ἀθέμιτος εἶναι καὶ ὁ χάριν ἀπλῆς καὶ προσκαίρου ἡδονῆς διεγειρόμενος μεταξὺ τῶν ἀγάμων ἔρως, ὅταν δὲν ἀποσκοπῇ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν διὰ τοῦ νομίμου γάμου σύζευξιν αὐτῶν. Ὅπως δὲ ὁ ἄνθρωπος μὴ ἐμπέσῃ εἰς τὰ δίκτυα τοῦ ἀθεμίτου καὶ ἀνηθικοῦ ἔρωτος, πρέπει νὰ ὑποτάτῃ τὴν καρδίαν αὐτοῦ εἰς τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ νὰ περιορίζῃ καὶ διευθύνῃ πάντα τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ διὰ τῆς φρονήσεως καὶ μάλιστα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζωηρὸν τοῦτο αἶσθημα, τὸν ἔρωτα· καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὴν ἀπὸ τοῦ ἀθεμίτου καὶ ἀνηθικοῦ ἔρωτος ἐγκράτειαν ἀπεκάλεσαν σωφροσύνην. Πόσα δὲ καὶ ποῖα κακὰ ἐπέρχονται ἐκ τοῦ ἀθεμίτου ἔρωτος, εἶναι δύσκολον καὶ ν' ἀπαριθμήτῃ τις· διότι διὰ τούτου βεβηλοῦται μὲν ἡ ἀγνότης τοῦ νομίμου γάμου καὶ ἐπέρχεται ψυχρότης μεταξὺ τῶν συζύγων προβαίνουσα βαρυνθὶς εἰς ἀπέχθειαν, μιάνεται δὲ ἡ ἀγνότης τῶν ἀγάμων εἰσέτι παρθένων καὶ ἐπιγίγνεται αὐταῖς ἀνυπέβλητον κώλυμα εἰς τὸν θεμιτὸν καὶ νόμιμον γάμον· ἀτιμία δὲ μεγίστη καὶ δυστυχία ἐπακολουθεῖ αὐ-

ταῖς. Ὅταν ὁ ἔρως δὲν ὑπέικῃ ποσῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ λόγου, ἀλλ' ἀπειθῇ καὶ ἀχαλίνωτος ἐκ τῆς καρδίας ἐξορμῶν παραφέρῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἄτοπα καὶ ἀπρεπῆ καὶ ἀνήθικα ἔργα, παύει πλέον τοῦ νὰ ᾔσθηται τῆς καρδίας καὶ καταντᾷ πλέον πάθος αἰσχροῦ καὶ ἐπιζήμιον καὶ ὀλέθριον εἰς τε τὸν ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενον καὶ εἰς τὴν περὶ αὐτὸν κοινωνίαν· διότι οὐ μόνον εἰς δεινὴν μελαγχολίαν ἄγει τὸν ἐρώμενον, ἀλλὰ πολλάκις καὶ εἰς φθίσιν, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ εἰς φρενοβλάβειαν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ παρεκτρέπει αὐτὸν εἰς ἀκολασίαν καὶ ἀσέλγειαν, εἰς τὴν πορνείαν καὶ τὴν μοιχείαν καὶ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν καὶ βδελυρὰν πράξιν.

Θ. Γ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

Βραχέα περὶ Ῥητορικῆς.

Ῥητορικὴ λέγεται ἡ τέχνη τοῦ νὰ ὁμιλῇ κανεὶς περὶ τινος ὑπεθέσεως μὲ ὅσον τὸ δυνατόν καλλίτερον τρόπον, ὥστε νὰ καταπείσῃ τοὺς ἀκροατάς του.

Ὁ σπουδάζας τὴν Ῥητορικὴν τέχνην καὶ ἀποκτήσας ἐπομένως τὴν ἱκανότητα τοῦ νὰ ὁμιλῇ καλῶς καὶ νὰ καταπείσῃ τοὺς ἀκροατάς του λέγεται ῥήτωρ.

Ἡ παρά τινος ἐξέσκησις τῆς ῥητορικῆς τέχνης, καλεῖται ῥητορεία, ἡ δὲ περὶ τὸ καλῶς λέγειν καὶ πείθειν ἱκανότης λέγεται εὐγλωττία ἢ δεινότης ῥητορικῇ.

Τινὲς ἄνθρωποι ὄντες εὐφυεῖς καὶ ἄνευ τῆς σπουδῆς τῆς ῥητορικῆς τέχνης ἔχουσι τὸ προτέρημα τῆς εὐγλωτίας· ἄλλοι δὲ ἄφυεῖς ὄντες καὶ ἀφ' οὗ σπουδάζωσι τοὺς κανόνας τῆς ῥητορικῆς τέχνης στεροῦνται πάλιν τῆς εὐρείας τοῦ λόγου. Ἀλλὰ βεβαίως ἀμφοτέρων τούτων ὑπερέχουσιν ὅσοι καὶ εὐφυεῖς ἔχουσι καὶ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ῥητορικῆς ἐπιδίδονται.

Ὁ περὶ τινος ὑποθέσεως κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ῥητορικῆς τέχνης συντεταγμένος λόγος καλεῖται ῥητορικός.

Οἱ ῥητορικοὶ λόγοι διαιροῦνται εἰς δικάνικοὺς, συμβουλευτικοὺς καὶ πανηγυρικοὺς.

Ἐκαστος ῥητορικός λόγος περιέχει 5 μέρη τὰ ἑξῆς: 1) Προοίμιον, 2) πρότασιν καὶ διαίρεσιν τῆς ὑποθέσεως, 3) διήγησιν 4) πίστεις καὶ 5) ἐπίλογον. Ἀλλ' ἐνίοτε ἡ διήγησις, καὶ αἱ πίστεις, δηλ. τὰ ἐπιχειρήματα ἢ αἱ ἀποδείξεις, συμπεριπλέκονται ἐντὸς τῆς ὑποθέσεως καὶ τότε ἔχει ὁ ῥητορικός λόγος διακεκριμένα μέρη τρία: 1) τὸ προοίμιον 2) τὴν ὑπόθεσιν καὶ 3) τὸν ἐπίλογον. Σπανίως δὲ εἷς τινὰς ῥητορικός λόγος λείπει τὸ προοίμιον, καὶ

εἰς ἄλλους ὁ ἐπίλογος.

Περὶ προοιμίου.

Τὸ προοίμιον προπαρασκευάζει τοὺς ἀκροατὰς τοῦ ῥήτορος εἰς τὴν προσεκτικὴν καὶ πρόθυμον ἀκρόασιν τοῦ λόγου του. Διὰ τοῦτο διὰ τοῦ προοιμίου ἐπιζητεῖται ἡ εὖνοια, ἡ προσοχή καὶ ἡ εὐμάθεια τῶν ἀκροατῶν.

Ἡ εὖνοια προσελκύεται 1) Δι' ἐπαίνου τῶν ἀκροατῶν 2) Διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ῥήτορος συστάσεως ἑαυτοῦ. 3) Διὰ τῆς διαβολῆς τῶν ἐναντίων (ἀντιδίκων ἢ ἀντιφρονούντων ῥητόρων) 4) Διὰ τῆς λύσεως τῶν ἀντιπιπτόντων, δηλ. τῆς ἀναιρέσεως τῶν προκαταλήψεων τοῦ ἀκροατηρίου.

Ἡ δὲ προσοχή τῶν ἀκροατῶν προσελκύεται διὰ τῆς ἐκδηλώσεως τῆς μεγάλης σπουδαιότητος τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς πρόκειται.

Ἡ δὲ τῶν ἀκροατῶν εὐμάθεια καταρθῶνται διὰ συντόμου ὑποδηλώσεως τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου.

Υπάρχουσι δὲ τεσσάρων εἰδῶν προοίμια 1) ἀπλοῦν, 2) συμπεπλεγμένον, 3) ἐπιδεικτικόν, καὶ 4) σφοδρὸν ἢ ἐξ ἐφόδου.

Ἀπλοῦν λέγεται τὸ προοίμιον ὅταν ὁ ῥήτωρ μὴ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν εὐρείας τῶν ἀκροατῶν, ἐπιζητεῖ πρὸ πάντων νὰ προσελκύῃ τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ εὐμάθειαν.

Συμπεπλεγμένον δὲ, ὅταν θε-

τὰς προλήψεις, ἃς ὑποπτεύει ὅτι ἔχου-
σι κατ' αὐτοῦ οἱ ἀκροαταί του.

Ἐπιδεικτικὸν δὲ, ὅταν ἐν αὐτῷ
ὁ ῥήτωρ ἐπιδεικνύῃ ἅπασαν τὴν δυ-
νατὴν μεγαλοπρέπειαν, ὑψηγορίαν καὶ
καλλιέπειαν.

Σφοδρὸν δὲ ἢ ἐξ ἐφόδου, ὅταν
κατεχόμενος ὁ ῥήτωρ ὑπὸ σφοδροῦ
πάθους, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ προ-
οιμίου τοῦ λόγου του φανερώνει τὸ
κατέχον αὐτὸν σφοδρὸν πάθος.

Κατὰ τὸν Ἑρμογίνην τὸ προοίμιον
ἔχει 4 μέρη, πρότασιν, κατα-
σκευὴν, ἀπόδοσιν καὶ βᾶσιν.

Οἱ προσήκοντες χαρακτηῖρες τοῦ
προοιμίου εἶναι οἱ ἑξῆς:

1) Πρέπει νὰ ᾔηται ἀνεπιτήδευ-
τον καὶ φυσικὸν καὶ νὰ ἔχη σχέσιν
πρὸς τὴν ὑπόθεσιν.

2) τὸ λεκτικὸν αὐτοῦ πρέπει νὰ ᾔ-
ηται λίαν καθαρὸν καὶ ὀρθόν.

3) νὰ ᾔηται δηλωτικὸν τῆς μετριο-
φροσύνης τοῦ ῥήτορος.

4) νὰ γίνηται ἡσύχως, ἐὰν δὲν ᾔ-
ηται ἐξ ἐφόδου.

5) νὰ ᾔηται ἀνάλογον κατὰ τε τὸ
μῆκος καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὴν φύσιν τοῦ
λόγου.

Περὶ ὑποθέσεως.

Εἶπομεν ὅτι μετὰ τὸ προοίμιον
τοῦ ῥητορικοῦ λόγου ἀκολουθεῖ ἡ
πρόθεσις καὶ διαίρεσις τῆς
ὑποθέσεως τοῦ λόγου. Λέγεται δὲ
πρότασις ἢ ἐν συντόμῳ προδή-
λωσις ἢ διὰ μακροτέρων ἀφήγησις
τοῦ ζητήματος, περὶ τοῦ ὁποῦ πρό-

κειται νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ῥήτωρ καὶ νὰ
ἐκφέρῃ γνώμην, εἰς τὴν ὑπόαν διὰ
διαφόρων ἐπιχειρημάτων θὰ προσπα-
θῇ νὰ καταπείσῃ τοὺς ἀκροατάς
του.

Ἡ πρότασις ἐν μὲν τοῖς συμβου-
λευτικαῖς λόγοις ὀρίζει τὸ ὑπὸ συζή-
τησιν ζήτημα καὶ τὴν ἔποψιν, κα-
θ' ἣν ὁ ῥήτωρ θέλει ἐξετάσει αὐτό.
ἐν δὲ τοῖς δικανικοῖς ὀρίζει τὸ ἐγκλη-
μα ἢ ἀδίκημα, διὰ τὸ ὅποσον ὁ κα-
τηγορούμενος κατηγορεῖται καὶ ὁ ἀ-
πολογούμενος ἀπολογεῖται. ἐν δὲ τοῖς
ἐπιδεικτικοῖς, τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐκ-
φωνήσεως τοῦ λόγου καὶ τὸ θέμα, δι-
περ θ' ἀναπτυχθῇ ὑπὸ τοῦ ῥήτορος.

Ἡ πρότασις τοῦ ῥητορικοῦ λόγου
ἄλλοτε εἶναι ἀπλή, ἄλλοτε δι-
σύνθετος. Ὅταν ἡ πρότασις
εἶναι σύνθετος, ἐνίοτε τὰ μέρη αὐτῆς
διασπείρονται ἐντὸς τοῦ λόγου, ὡς
ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως ἀναγράφονται
κατὰ σειρὰν, ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὑποθέ-
σεως τοῦ λόγου, μετὰ τὸ προοίμιον.

Ἐὰν ἡ ὑπόθεσις σύγκηται ἀπὸ
διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων μέρη
καὶ γίνηται φανερόν, ὅτι ὁ ῥήτωρ τὴν
πρότασιν αὐτοῦ ἀναπτύσσων προβαί-
νει εἰς τὴν διαίρεσιν αὐτῆς εἰς μέρη
καὶ περὶ ἐκάστου τούτων ἰδιαίτερος
ὁμιλεῖ, καλεῖται τὸ τοιοῦτον διαί-
ρεσις τῆς ὑποθέσεως, καὶ μάλιστα
ὅταν καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ μετὰ τὴν
πρότασιν προαναγγέλλει τὴν τοιαύ-
την διαίρεσιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ λό-
γου του.

Οὐχὶ σπανίως ἐν τῷ ῥητορικῷ λό-
γῳ μέρος τῆς ὑποθέσεως οὐδὲν ἄλλο
εἶναι ἢ διήγησις γενομένης τινος πρά-
ξεως ἰδιωτικῆς ἢ πολιτικῆς· τὸ μέ-
ρος τοῦτο τοῦ ῥητορικοῦ λόγου καλεῖ-
ται διήγησις.

Ἡ διήγησις ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρ-
χῃ πρὸ πάντων ἐν τοῖς δικανικοῖς
λόγοις, ἀλλ' ἐνίοτε ἀπαιτεῖται καὶ
ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς. Ἐνίοτε δὲ
ἡ διήγησις διασπείρεται ἐν τῷ λό-
γῳ κατὰ τεμάχια καὶ οὕτω συμπλέ-
κεται μετὰ τῶν πειστηρίων.

Αἱ πειστηριεῖς εἶναι τὸ οὐσιωδέ-
στερον μέρος τοῦ ῥητορικοῦ λόγου καὶ
πρὸ πάντων τοῦ δικανικοῦ· διότι διὰ
τούτων ὁ ῥήτωρ σπουδάζει ν' ἀποδεί-
ξῃ ἀληθὴ καὶ ὀρθὰ καὶ δίκαια καὶ
συμφέροντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα
καὶ προτεινόμενα, ψευδῆ δὲ καὶ ἄδι-
κα καὶ ἀσύμφορα καὶ ἄτοπα τὰ ὑπὸ
τοῦ ἀντιδίκου ἢ τοῦ ἐναντία φρο-
νοῦντος ῥήτορος λεχθέντα ἢ ῥηθη-
σόμενα.

Περὶ ἐπιλόγου

Τελευταῖον μέρος τοῦ ῥητορικοῦ
λόγου εἶναι ὁ ἐπίλογος. Δι' αὐ-
τοῦ γίνεται ἀνακεφαλαίωσις ὅλου τοῦ
λόγου καὶ ἐξάγεται τελικὸν συμπέ-
ρασμα· ἐπιφέρεται δὲ ἐνίοτε δι' αὐ-
τοῦ παρὰ τοῦ ῥήτορος καὶ σύστασις
ἑαυτοῦ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς καὶ δια-
βολὴ τῶν ἐναντίων ἢ ἐξέγερσις σφο-
δρῶν αἰσθημάτων ἢ εὐχὴ πρὸς τὸν
Θεὸν ἢ τοὺς Θεοὺς, ἰδίᾳ ὑπὲρ τῆς
παραδοχῆς τῶν προταθέντων ὑπὸ
τοῦ ῥήτορος.

Θ. Γ.

ΦΥΣΙΚΑ

Περιοδικοὶ ἀστέρες.

Μετὰ θαυμασμοῦ παρετήρησαν οἱ
ἀστρονόμοι, ὅτι ἐν τῷ οὐρανῷ ὑπάρ-
χουσι καὶ παράδοξοί τινες ἀστέρες,
τῶν ὁποίων τὸ φῶς καὶ τὸ χρῶμα
ὑπόκεινται εἰς περιοδικὰς μεταβολὰς,
αἱ ὁποῖαι προσεγγίζουσιν ἐνίοτε εἰς
τελείαν ἀπόσβεσιν. Τοὺς ἀστέρας τού-
τους ὠνόμασαν περιοδικούς.

Περιοδικὸς ἀστήρ εἶνε ὁ ἀστήρ ο
τοῦ Κήτους, ὁ ἐπικαλούμενος με-
γαλοπρεπῆς ἢ θαυμάσιος. Οὗτος ἐπὶ 15 περίπου ἡμέρας δια-
τηρεῖ τὴν μεγίστην λάμψιν αὐτοῦ
καὶ τότε φαίνεται ὥραϊος ἀστήρ
δευτέρου μεγέθους· ἔπειτα δὲ, ἐν δια-
στήματι τριῶν μηνῶν σμικρυνόμενος
βαθμηδὸν, γίνεται ἀμυδρότερος ὁλονέν,
ἕως οὗ ἐκλείπει ἐπὶ τέλους καθ' ὁ-
λοκληρίαν καὶ καθίσταται ἀόρατος·
εἰς γυμνὸν ὀφθαλμόν· ἀφ' οὗ δ' ἐπὶ
5 μῆνας μέλνῃ ἀόρατος, κατόπιν πάλιν
ἀρχίζει ν' ἀναφαίνεται καὶ ἡ
λάμψις αὐτοῦ αὐξάνει πάλιν βαθμη-
δὸν ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ἄλλος ἀξιοσημείωτος περιοδικὸς
ἀστήρ εἶναι ὁ Ἀλγκῶλ τοῦ Περσέ-
ως. Οὗτος ἐντὸς τριῶν περίπου ἡ-
μερῶν ἐκτελεῖ παραδόξους μετα-
βολὰς ἀπὸ μεγέθους εἰς μέγεθος,
χωρὶς νὰ παύσῃ τοῦ νὰ εἶναι ὁρα-
τὸς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Ἐν ᾧ
δηλ. ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς μῆνας ἀστήρ
δευτέρου μεγέθους.

Ἡ δευτέρα τάξις περιλαμβάνει ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἢ τε ἐποχὴ τῆς ἐμφάνεισός καὶ ἢ ἐποχὴ τοῦ ἐξαφανισμοῦ εἶναι γνωσταί· ἢ δὲ τρίτη τάξις περιλαμβάνει ἐκείνους, οἱ ὅποιοι μὴ ὑπάρχοντες πρότερον καὶ κατόπιν ἐμφανισθέντες, ἀφ' οὗ παρέστησαν διαφόρους περιχίλις λάμψεως, κατέστησαν τελευταῖον ἐντελῶς ὁρατοὶ καὶ μόνιμοι, διατηροῦντες ἤδη διαρκῶς τὴν τελευταίαν ἐντασιν τῆς λάμψεως αὐτῶν.

Τὴν τῶν προσωρινῶν ἀστέρων ἐμφάνισιν καὶ κατόπιν ἐξαφάνισιν τινὲς μὲν τῶν ἀστρονόμων ἀπέδωκαν εἰς τὴν ταχυτάτην περιστροφικὴν κίνησιν αὐτῶν. Ἄλλοι δὲ ἀπέδωκαν ταύτας εἰς τρομερὰς ἀναφλέξεις καὶ αἰφνιδίους ἐμπρησμοὺς ἐπισυμβαίνοντας ἐξ αἰτίων ἀγνώστων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν τέως σκιερῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ εἰς βαθμιαίας κατόπιν ἀποσβέσεις αὐτῶν. Ἄλλοι δ' ἀπέδωκαν αὐτὰς εἰς μεγάλας δυνάμεις τοῦ ἡλεκτρομαγνητισμοῦ ἐνεργούσας ἐπὶ τῶν ἀστέρων τούτων καὶ παραγούσας τὰ ἐκ τούτων προκύπτοντα παράδοξα καὶ θαυμάσια φαινόμενα.

Δυστυχῶς τὸ παράδοξον φαινόμενον τῆς ἐμφάνεισός νέων τέως ἀφανῶν ἀστέρων αἰείποτε παρέσχε τροφήν εἰς τὴν δεισιδαιμονίαν τῶν πολλῶν, καθὼς καὶ ἡ ἐξαφάνισις ἀστέρων ἀπὸ πολλοῦ ὑπαρχόντων καὶ φαινόμενων ἐν τῷ οὐρανῷ.

Ἄλλ' ἡ πρόοδος τῆς ἀστρονομίας κατώρθωσε κατὰ πολὺ νὰ διασκεδάσῃ καὶ περιορίσῃ τὰς ἐκ τοιούτων ἀφορμῶν δεισιδαιμονίας καὶ ἡ παραδοχὴ τῆς ὑπάρξεως προσωρινῶν ἀστέρων διδάσκει ἡμᾶς νὰ μὴ ἀποδῶμεν ὑπερφυσικὴν σημασίαν οὔτε εἰς τὴν ἐμφάνισιν νέων ἀστέρων, οὔτε εἰς τὴν ἐξαφάνισιν ὑπαρχόντων ἤδη ἀστέρων, οὔτε εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς λάμψεως αὐτῶν. Πάντα ταῦτα γίνονται βεβαίως κατὰ τοὺς ἀπ' αἰώνων ἐρισθέντας φυσικοὺς νόμους καὶ διευθύνονται εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῶν ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας, ἥτις ἐπὶ τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπισκοπεῖ καὶ εἰς πάντα τὰ μέρη αὐτοῦ τὴν προσήκουσαν ἀνάπτυξιν, τάξιν καὶ ἁρμονίαν ἐπιφέρει.

Θ. Γ.

Ο ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΛΗΨΕΩΝ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΑΓΡΑΜΜΑΤΩΣΥΝΗΣ
ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥ-
ΝΟΣ.

Ἰλιγγος ἀληθῶς καταλαμβάνει πάντα ἄνθρωπον, ἀναλογιζόμενον τὰς ἀνηκούστους καταστροφὰς, ὧν ἐγένοντο παραίτιοι αἱ σαθραὶ προλήψεις καὶ ἐλθεῖναι δεισιδαιμονίαι. Ὁ ἄνθρωπος τὴν γνῶσιν τοῦ ἐνὸς ἀληθοῦς τοῦ ἀπολέσας καὶ ἀντὶ τοῦ κτίσματος τὰ κτίσματα θεοποιήσας ἔδωκε συνεπῶς ὑπερφυσικὰς εἰς τὰς τακτικὰς καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν κινήσεις

καὶ ἐνεργείας, δύναμιν ἐπιδρῶσαν αἰσίως ἢ ὀλεθρίως ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῶν τυγχόντων του. Τὴν τοιαύτην δὲ αὐτοῦ πλάνην ἐνίσχυνεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ ἡ ἔμφυτος αὐτῷ ἐπιθυμία καὶ περιέργεια νὰ γνωρίζῃ τὰ συμβησόμενα, τὸ μέλλον τοῦτέστι τὸ ἀόρατον καὶ ἀκατάληπτον. Καὶ ἐνῷ αἱ πρῶται πλάναι καὶ προλήψεις, ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν μεταδιδόμεναι, ἐνισχύοντο καὶ καθιεροῦντο ὡς ἀλήθειαι ἱερὰ καὶ ἀναμφίρρηστοι, ἕτεραι ἐπενοοῦντο ἵνα καὶ αὗται μετ' αὐτὸν πολὺ τὸν χιτῶνα τῆς ἀληθείας ὑπενδυσθῶσιν. Οὕτω λοιπὸν αἱ προλήψεις ἐπλημμύρισαν τὰς τῶν ἀνθρώπων συνειδήσεις, οὐδενὸς μὲν καλοῦ πρόξενοι, πλείστων δὲ συμφορῶν καὶ ἐγκλημάτων καὶ καταστροφῶν παραίτιοι γενόμεναι. Καθιερώθησαν λοιπὸν οἰωνοὶ καὶ διοσημίαι καὶ χρησμοὶ καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, ἀνθρωποὶ δὲ τὴν εὐπιστίαν τοῦ ἀποπλανηθέντος ἀνθρωπίνου γένους ἐκμεταλλεῦόμενοι, μαντεύματα ἐπώλουν αὐτῷ γριφώδη καὶ ἐξηγήσεις διφορουμένας. Οὕτω δὲ πᾶν ἄτομον καὶ πᾶσα πόλις καὶ πᾶν ἔθνος τὴν ἐπιτυχίαν ἢ ματαίωσιν τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτοῦ ἐξήρτα οὐχὶ ἐκ τῆς ἑαυτοῦ φρονήσεως καὶ ἐνεργείας, ἀλλὰ πρῶτιστα καὶ μάλιστα ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης καταστάσεως τοῦ διοσήμου ἀντικειμένου. Διὰ ταῦτα ἐνῷ ὁ τῶν Περσῶν πολυπληθὴς στρατὸς, ὡς χεῖμαρρος λάβρως ἐπερχόμενος, ἠπείλει νὰ κατακλύσῃ τὴν Ἑλλάδα, ἡ Ἀθηναῖοι

προσεκάλουν ἐν σπουδῇ τοὺς Σπαρτιάτας ὅπως συνησπισμένοι ἀγωνισθῶσι τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀγῶνα, οἱ ἡρωϊκοὶ οὗτοι πολεμισταὶ ἔμενον τοῦναντίον οἱκοὶ ἀνάληγτοι πρὸς τὰς ἐπικλήσεις, τὴν ἐμφάνισιν ἀναμένοντες τῆς πανσελήνου. Καὶ ἐν Πλαταιαῖς δ' ἐπίσης οἱ γεννάδαι ὑπέμενον ἀπαθῶς νὰ ὑφρισθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀγελαίων Μήδων τοξευόμενοι καὶ ἀκοντιζόμενοι καὶ φονευόμενοι καὶ δὲν ἐκινήθησαν πρὶν ἢ ἀναγγελοῦντο ὅτι « γίγνεται τὰ ἱερὰ ». Ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὰς τοῦ Κάλχαντος προρήσεις πιστεύων καταπνίγει πᾶν φίλτρον καὶ παραδίδει τὴν μόνην καὶ ἀκριβῆ αὐτοῦ θυγατέρα Ἰφιγένειαν ὅπως θυσιαζομένη ἐξιλεώσῃ τὴν παρωργισμένην Ἀρτεμιν· τὸ δὲ παράδειγμα αὐτοῦ ἀκολουθοῦσι καὶ ἄλλοι, διὰ τῆς μυσαρωτάτης καὶ θεοστυγοῦς ἀνθρωποθυσίας ἐπιδιώκοντες τὴν εὐόδωσιν τῶν ἀτομικῶν ἢ δημοσίων ἐπιχειρήσεων. Καὶ τίς δύναται ν' ἀναγράψῃ ἐν πρὸς ἐν ἅπαντα τὰ εἰδεχθῇ ἐγκλήματα, εἰς ἃ ἐξώθησε πολλοὺς ἡ τοιαύτη ἐλεεινὴ πρὸς τοὺς οἰωνοὺς καὶ τὰ μαντεύματα εὐπιστία καὶ προσήλωσις; Καὶ αὐτοὶ οἱ σοφώτατοι τῶν Ἰνδῶν βραχμάνοι, ἕνεκα τῶν προλήψεων, μὴ δὲν παρεξήγουν οἰκτρῶς τὸν ἀληθῆ προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου καὶ δὲν ἐπεσφράγιζον τὸν πλήρη ἐκουσίων θλίψεων καὶ στερήσεων βίον αὐτῶν διὰ τῆς ὀδυνηροτάτης τῶν αὐτοκτονιῶν, θεάρεστον τοῦ-

το ἐν συνειδήτει πιστεύοντες; Ὑπῆρξαν βεβαίως καὶ Ἐπαμεινώνδαι οὐ-
 ἱμίαν ἔχοντες ὑπόληψιν πρὸς τὰ
 τοιαῦτα οἰκτρὰ τῆς φαντασίας ἀπο-
 κυήματα καὶ τὴν εὐδωσιν τῶν σχε-
 δίων αὐτῶν ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἱκανότη-
 τος καὶ ἔμφρονος ἐνεργείας ἐξαρτῶν-
 τες· ὑπῆρξαν δὲ καὶ Λυκοῦργοι καὶ
 Θειστοκλείς τὴν τοιαύτην τῶν πολ-
 λῶν πρὸς τοὺς αἰωνοὺς καὶ τὰς διο-
 σημίας ἐπιρρέπειαν στρέψαντες ἐπ' ἀ-
 γαθῇ τῆς πατρίδος, ἀλλ' οὗτοι ἦ-
 σαν λίαν εὐάριθμοι καὶ ἐπὶ δακτύ-
 λων, τὸ δὴ λεγόμενον, μετρούμενοι.
 Ἐλαμψε τέλος τὸ φῶς τῆς ἀλη-
 θείας, ἀπεκαλύφθη ὁ Θεὸς τοῖς ἀν-
 θρώποις, ἔστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν
 μονογενῆ ἵνα καταστρέψῃ πᾶσαν
 πλάνην καὶ πᾶν ἐκριζώσῃ ζιζάνιον
 δεισιδαιμονίας ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων
 συνειδησεων· ἀλλ' αἱ προλήψεις κα-
 τίσχυσαν καὶ ἐπέζησαν, μὴ ἐξαλει-
 φθῆσαι ἐντελῶς μηδὲ μετὰ τὰς γι-
 γαντιαίας τῆς ἐπιστήμης προόδους,
 δι' ὧν ἐξηγήθησαν πολλὰ τέως μυ-
 στήρια, διτυκρινίσθησαν φαινόμενα
 ἀκατάληπτα καὶ κατεδείχθη ὅτι οὐ-
 δὲν ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει ὑπερφυές,
 ἀλλὰ τὰ πάντα γίνονται καὶ ἐνερ-
 γοῦσι καθ' ὠρισμένους τῆς φύσεως
 νόμους καὶ κανόνας. Ναί, αἱ ἀνέν-
 δοτοι τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἐπιστή-
 μης προσπάθειαι δὲν ἴσχυσαν νὰ ἐκ-
 ριζώσωσι τὰς βαθέως ἐν τῇ συνειδή-
 σει τοῦ λαοῦ ἐρριζωμένας προλήψεις
 καὶ δεισιδαίμονας ιδέας, οὐ μόνον τὰς

ἐκ δυσεξηγήτων, μεγαλοπρεπῶν καὶ
 οἰονεὶ θείων, ἀλλ' οὐδ' αὐτὰς τὰς ἐξ
 εὐτελῶν καὶ ποταπῶν συμπτώσεων
 καὶ φαινομένων προερχομένας. « Κα-
 θῶς εἶναι ἀδύνατον, ἔλεγέ τις τῶν ἀ-
 θανάτων ἡμῶν προγόνων, νὰ εὕρῃ τις
 ἰχθὺν μὴ ἔχοντα ἄκανθαν, οὕτω καὶ
 ἄνθρωπον μὴ κεκτημένον δολερὸν τι
 καὶ ἄκανθῶδες ». Τοῦτ' αὐτὸ δυνά-
 μεθα ἡμεῖς στρέφοντες νὰ εἴπωμεν
 ὅτι, ὅπως εἶναι ἀδύνατον νὰ εὕρῃ τις
 βοῦν ἄνευ ὄστοῦ, οὕτω καὶ ἄνθρωπον
 ἀπηλλαγμένον πάσης οἰασδήποτε
 προλήψεως. Αὐτοκράτορες, ἑκατομμύ-
 ρια ἐξουσιαζόντες ὑπηκόων, τρέμουσι
 πρὸ ἐπιτηδείου τινὸς γόητος· στρα-
 τηλάται, μυριονέκρους συγκροτήσαν-
 τες μάχας καὶ μόνοι μετ' ὀλίγων
 ὀρδᾶς ἀψηφήσαντες ἀγρίων πολέμι-
 ων, ὠπισθοδρόμησαν ἔντρομοι εἰς
 τὴν ἐμφάνισιν λαγωῦ τινος· ἔξοχοι
 καὶ ἐμβριθεῖς διάνοιαι, πολιτικοί, ποι-
 ηταί, καλλιτέχναι, φιλόσοφοι ἐφυλάχ-
 θησαν ἐπιμελῶς ἀπὸ τῆς δεῖνος ἀπο-
 φράδος δῆθεν ἡμέρας. Εἶναι ἀπίστευ-
 τον τὸ φαινόμενον καὶ ὁμῶς ἀληθές,
 ἀληθέστατον δυστυχῶς. Ἐπιφυλατ-
 τόμενοι νὰ πραγματευθῶμεν βραδύ-
 τερον τὸ πολύπλοκον καὶ ἀνεξάντλη-
 τον τοῦτο θέμα ἐμβριθέστερον, ὡς
 στερούμενοι ἤδη τῶν πρὸς τοῦτο μέ-
 σων, περιοριζόμεθα σήμερον νὰ εἴπω-
 μεν ὀλίγα ἵτινά περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς
 ὀρθῆς καὶ σκοπίμου τῶν γυναικῶν ἐκ-
 παιδεύσεως, ἵνα ἀποσοθήσωμεν οὕτω
 τὰς ὀλεθρίας πλάνας, αἵτινες ἐντυ-

ποῦνται ὑπὸ τῶν γραιδίων δυσεξιτή-
λως εἰς τὰς ἀπαλὰς τῶν παιδίων
φυγὰς. Καὶ τῷ ὄντι τίς ἐξ ἡμῶν
δὲν ἐνθυμεῖται τοὺς ἀπεράντους ἐ-
κείνους περὶ νηρηγῶν καὶ βρυκολά-
κων καὶ παντοίων ἄλλων μορμολυ-
κείων ὕθλους, δι' ὧν αἱ μάμαι ἐπλή-
ρουν ἡμῶν τὸν νοῦν καταπλήξεως καὶ
τὴν καρδίαν φρίκης καὶ τρόμου; Καὶ
πόσας ὀλεθρίας συνεπείας δὲν ἔχου-
σιν ἐφ' ἅπαντος τοῦ βίου ἡμῶν αἱ
πρῶται αὗται τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας
ὀδυνηραὶ ἐντυπώσεις; Ἀνάγκη λοι-
πὸν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων νὰ διαπαιδα-
γωγηθῶμεν ὀρθῶς· ν' ἀποσκορακισθῇ
ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῶν παιδίων πᾶ-
σα τοιαύτη κίβδηλος καὶ δεισιδαίμων
ιδέα, εἴτε ἀνεπαισθήτως διὰ τῶν ψυ-
χαγωγικῶν δῆθεν τῶν μαμμῶν πα-
ραμυθίων παραγομένη, εἴτε πρὸς ἐκ-
φόβισιν ὑπὸ τῶν μητέρων καὶ τρο-
φῶν ἀσυνέτως ἐπινοουμένη. Ἀλ-
λὰ διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, πρέπει
αὐταὶ αὗται αἱ μητέρες νὰ δια-
παιδαγωγηθῶσιν ἐν πρώτοις ὀρθῶς,
ν' ἀπεκδυθῶσι πάσας τὰς τοιαύτας
σαθρὰς καὶ ποταπὰς ιδέας, νὰ ἐνστερ-
νισθῶσι δὲ ἀντὶ τούτων ἀρχὰς ὑγι-
εῖς καὶ ταύτας νὰ προσπαθήσωσι πᾶ-
σῃ δυνάμει νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὰ
ἑαυτῶν τέκνα. Πόσον ὀλεθρίως ἐπι-
δρα εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ χαρακτή-
ρος τῶν παιδίων ἡ μωρὰ πρὸς τὰς
προλήψεις τῶν μητέρων προσήλωσις
παντὶ εὐνόητον καὶ σαφές. Ἐγνω-
ρίσαμεν μητέρα, ἣτις χηρεύσασα ἁώ-

ρως ἐξηναγκάσθη ὑπὸ τῶν συγγε-
νῶν αὐτῆς νὰ συμβουλευθῇ μαντιν-
τινᾶ. Οὗτος τῇ ἐδήλωσεν ὅτι οὐδε-
μίαν ἤθελεν ἰδεῖ ὠφέλειαν παρὰ τῶν
ἑαυτῆς τέκνων. Ἡ χήρα δὲν συγ-
κατετέθη νὰ συνάψῃ δεύτερον γάμον,
ἀλλ' ἀφιερῶθη ὅλως εἰς τὴν ἀνατρο-
φὴν τῶν τέκνων τῆς. Ἀλλὰ καίτοι
νυκτὸς τε καὶ ἡμέρας ὑπὲρ τούτων
ἐργαζομένη καὶ τὴν τούτων εὐδαι-
μονίαν ἔχουσα προσφιλέστερον μέλη-
μα, εἶχεν οὐχ ἥττον τὸ ἐλάττωμα
ν' ἀναμνησθῇ τοῦ ἀπαισίου μαντεύ-
ματος καὶ ν' ἀναφέρῃ αὐτὸ πολλάκις
καὶ εἰς τὰ τέκνα τῆς, ἅπερ φιλότι-
μα ὄντα καὶ εὐαίσθητα ἐξανίσταντο
πλήρη ἀγανακτίσεως κατὰ τῆς γε-
λοίας ταύτης προρρήσεως καὶ οὕτως
ὁ χαρχκτῆρ αὐτῶν διεπλάττετο εὐ-
ερέθιστος καὶ ἐριστικός. Ἄλλο ἐλάτ-
τωμα τῶν ἡμετέρων γυναικῶν εἶναι
ἡ ὑπερβολικὴ αὐτῶν εὐλάβεια, ἣτις
καὶ αὐτὴ οὐ τὴν τυχοῦσαν προξενεῖ
καταστροφὴν. Ἡσθένησε τὸ βρέφος
ἐλαφρῶς· ἡ μήτηρ, ἀμελοῦσα νὰ κα-
λέσῃ ἐγκαίρως ἱατρὸν, τρέχει γυμνό-
πους εἰς ἐκκλησίαν καὶ μοναστήρια καὶ
καταφορτόνει τὰς εἰκόνας μὲ χρυ-
σὰ καὶ ἀργυρὰ ἀναθήματα. Ἡ ἀσθέ-
νεια ὅμως ἐπιτείνεται, ἡ δὲ ἀμαθὴς
μήτηρ ἐκθέτει τὸ τέκνον τῆς εἰς
τὸν ἔσχατον κίνδυνον περιάγουσα αὐ-
τὸ ἀνὰ τὰ μοναστήρια πεζὸν πολ-
λάκις, ἐὰν, ἐννοεῖται, ἦναι εἰς κατά-
στασιν νὰ πεζεύσῃ. Ὅταν δὲ πᾶσα
ἐλπίς ἀπὸ τῶν μοναστηρίων καὶ τῶν

ἀναθημάτων καὶ τῶν κηρασιῶν ἐκλίπη σπεύδει τότε ἐπικαλουμένη τὴν ἀνθρωπίνην βοήθειαν, καταλήγουσα ἐκεῖ ὅθεν ὤφειλε ν' ἀρχίσῃ. Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη βοήθεια πολλάκις ἀδυνατεῖ ν' ἀναγκαιτίσῃ τὴν οὕτως ἀσυνέτως ἐπιταθείσαν συμφορὰν, πολλάκις δὲ καὶ ἀρνεῖται τὰς ἐκδουλεύσεις τῆς, ἐὰν μὴ τύχῃ τῆς προσήκουσας ἀμοιβῆς· καὶ ἐπειδὴ τὸ βαλάντιον τῆς μητρὸς ἐκενώθη ἤδη, ἀπόλλυσιν ἡ τάλαινα τὸ τέκνον τῆς, αὕτῃ αὕτῃ αὐτὸ ἐσλοφονήσασα· πρέπει λοιπὸν νὰ διδαχθῇ ἡ γυνὴ ὅτι ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν νοῦν καὶ τὰς αἰσθήσεις, ἵνα διὰ τούτων πληρώσῃ τὰς ἑαυτοῦ ἀνάγκας καὶ ἀποσοθήσῃ τοὺς κινδύνους· ὅπως λοιπὸν ὅσάκις ἔχομεν ἀνάγκην τραπέζης ἢ χύτρας προστρέχομεν εἰς τὸν λεπτοργὸν ἢ χαλκέα, οὕτω καὶ ὅσάκις περιστοιχώμεθα ὑπὸ ἠθικῶν δυσχερειῶν ἢ ἀπειλώμεθα ὑπὸ νόσων καὶ κινδύνων, ὀφείλομεν νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν βοήθειαν ἀνθρώπων καταλλήλων πρὸς ἀπαλλαγὴν ἡμῶν καὶ διάσωσιν. Ὅταν δὲ πᾶσα ἐκλίπη ἐλπίς ἀποτελεσματικῆς ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων βοηθείας, τότε ὀφείλομεν νὰ προστρέξωμεν θερμῇ καὶ ἐπιπόνῳ καρδίᾳ ἐξαιτούμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν εὐσπλαγχνίαν. Ταῦτα λέγοντες πολὺ ἀπέχομεν νὰ φρονῶμεν ὅτι πρέπει νὰ λησμονῶμεν τὸν Θεὸν καὶ τότε μόνον νὰ ἐνθυμώμεθα αὐτὸν ἔσταν ὑπὸ νόσων καὶ

συμφορῶν κατατρυχώμεθα. Ἄπαγε τῆς ἀσεβοῦς τερατολογίας! Τούναντίον ἐν παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ ὀφείλομεν νὰ τηρῶμεν ἐν τῇ μνήμῃ τὴν θεῖαν Πρόνοιαν καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὴν πανσθενῆ αὐτῆς ἀντίληψιν πρὸς φρούρησιν ἡμῶν ἀπὸ παντὸς ἀπευκταίου καὶ εὐλόγησιν καὶ ἐπίδοσιν τῶν ἡμετέρων ἔργων καὶ προσπαθειῶν. Ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις ἡμῶν καὶ ἐλπίς αὕτη δὲν πρέπει ν' ἀπονεκρώσῃ τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, ἀλλὰ τούναντίον νὰ ἐντείνῃ αὐτάς. «Φιλεῖ τὸ κάμνοντι συγκάμνειν θεὸς», ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, καὶ «Σὺν Ἀθηναῖ καὶ χεῖρα κίνει». Ἀλλως δὲ πρέπει νὰ διδαχθῶσιν αἱ ἡμέτεραι δέσποιναί, ὅτι ἡ καταφόρτωσις τῶν ἱερῶν εἰκονῶν διὰ χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἀναθυμάτων ἀντίκειται ἐκ διαμέτρου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς θρησκείας· ἡ θεία χάρις δὲν πωλεῖται καὶ ἀγοράζεται, ἀλλὰ καταπίπτει οὐρανόθεν δαψιλῆς ἐπὶ τοὺς ἀξίους καὶ τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὴν ἐν εἰλικρινεῖ συντριβῇ καὶ κατανύξει. Καὶ βεβαίως μὲν οἱ ναοὶ καὶ τὰ ἱερὰ σκηνώματα ἔχουσιν ἀνάγκην ὑποστηρίξεως πρὸς εὐπρεπῆ αὐτῶν διακόσμησιν καὶ ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν, ἀλλ' αἱ ἡμέτεραι προσφοραὶ εἰς τοῦτο καὶ μόνον πρέπει ν' ἀποβλέπωσι, χωρὶς νὰ μολύνῃ αὐτάς ἡ ἀσεβὴς περὶ συναλλαγῆς τῆς θείας χάριτος πρόληψις. Κλήσις καὶ ἀποστολή τῆς γυναικὸς εἶναι νὰ ἀναῤῥέψῃ

καὶ μορφώσῃ τὰ τέκνα τῆς καὶ ἀναδείξῃ αὐτὰ πολίτας χρηστοὺς καὶ μεγαλόφρονας. Ὅφειλομεν λοιπὸν νὰ παράσχωμεν θαυσιπλήν τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα ἐφόδια εἰς τὰς θυγατέρας ἡμῶν πρὸς δόξαν καὶ καύχημα καὶ ὠφέλειαν τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς. Ὅσῳ εὐρυτέρα καταστῇ ἡ τοῦ γυναικείου φύλου ἐκπαίδευσις, τοσούτῳ αἱ προλήψεις θέλουσιν ἐξαλειφθῇ. Δὲν ἐννοοῦμεν ὅμως νὰ προικίσωμεν τὰς ἡμετέρας παρθένους διὰ παιδείας ἐπιπολαίου, πολλὴν μὲν φερούσης τὸν τύπον, οὐδεμίαν δὲ ἡ ἐλαχίστην τὴν πρακτικὴν ὠφέλειαν, ἀλλὰ νὰ κοσμήσωμεν αὐτὰς δι' ἐκείνων τῶν γνώσεων καὶ μαθησεων, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ὅπως ἀναδείξωσιν αὐτὰς καὶ ὡς συζύγους καὶ ὡς μητέρας καὶ ὡς οἰκοδεσποίνας καὶ ὡς πολίτιδας. Τὰς σκέψεις ταύτας ἐκρίναμεν καλὸν νὰ ἐκθέσωμεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἀφίξεως τῆς Διευθυντρίας τοῦ καθ' ἡμᾶς Παρθενωγείου, ἣτινι εὐχόμεθα πᾶσαν πρόοδον καὶ ἐπίδοσιν καὶ ἐπιτυχίαν ἐν τῷ ὑψηλῷ λειτουργήματι, ἐφ' ᾧ ἐκλήθη. Πιστεύομεν δὲ ὅτι καὶ ἀνὰ τὰ περίχωρα ἐπίσης θέλει καταβληθῇ ἡ δέουσα φροντίς καὶ ἐνέργεια πρὸς ἐκπαίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλου.

Ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ θέλομεν ἐξετάσει τίνα τὰ καθήκοντα τῆς γυναικὸς, ὡς συζύγου, ὡς οἰκοδεσποίνης, ὡς μητρὸς καὶ ὡς πολίτιδος θεωρουμένης.

Γ. Π.

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἰουλία

(Συνέχεια)

Ζ'.

Διέμεινεν ἐπὶ τινὰ ὥραν ἀκίνητος καὶ σιωπηλῇ, ὡς τὸ ἄγαλμα τῆς ἀπελπισίας. Τὸ εἶδεχθῆς καὶ ἀπαίσιον φᾶσμα τῆς δυστυχίας τῆς διῆλθε πολλάκις πρὸ τοῦ ὀφθαλμῶν αὐτῆς ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ φοβερῇ πραγματικότητι.

Ἐσκέφθη ὅτι ἔμεινεν ἄνευ προστασίας ἀνελογίσθη τοὺς κινδύνους εὖ· θὰ διέτρεχεν ἐν τῇ ἀπεράντῳ ἐκείνῃ πόλει μόνη καὶ ἄνευ ἐρείσματος. . . . Χιλιάκις ἀνῆλθε μέχρι τῶν χειλέων τῆς ἡ βλασφημία καὶ χιλιάκις ἐν τῇ ἄκρᾳ αὐτῆς εὐσεβεῖα τὴν κατέπνιξε.

Παρήλθον οὕτως ἡμέραι τινές, ἃς διήρχετο μελαγχολικῇ, ἀπελπισ καὶ ἔξαντλοῦσα τοὺς τελευταίους αὐτῆς πόρους. Τὸ δωμάτιόν τῆς, ὅπερ ἄλλοτε τοσάκι ἀντήχει ἐκ τῶν θελκτικῶν ἄτμμάτων τῆς ἁτινα ἔφαλλε διευθετοῦσα τὰ ἐν αὐτῷ ἡ ἐργαζομένη, ἤδη ἦτο σιωπηρὸν ὡς τάφος! Ἐνῷ ἄλλοτε οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἀταξίαν ἡ κηλίδα ἠνείχετο νὰ βλέπῃ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς, ἡ δὲ πρὸ ἡμερῶν δὲν ἐσυρε τὸ σάρωθρον, καὶ τὰ πάντα ἦσαν ἐν ἀταξίᾳ· τὰ ἐπιπλα εἶχον καλυφθῇ ὑπὸ κόνεως καὶ αἱ ἀράχαι ἤρξαντο ὑφαίνουσαι τοὺς ἴστούς αὐτῶν εἰς τὰς γωνίας τοῦ δωματίου, τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ἐσχάτης ἀκηδίας, ὑφ' ἧς εἶχε καταληφθῇ.

Ἐξῆλθε δὲ τρεῖς τῆς οἰκίας ἄφρονος, σιγῶσα, κεκαλυμμένη καὶ κάτω νεύουσα· ἐπορεύθη μέχρι τοῦ καταστήματος

τῆς ἐμπόρου τῶν συρμῶν, ἀλλ' αἱ ἐπὶ τῶν θυρῶν ἐρυθραὶ σφραγίδες ἐμαρτύρουν περὶ τῆς ἀποτυχίας τῆς. Διήρχετο πρὸ ἄλλων καταστημάτων, ἵστατο πρὸ τῶν παραθύρων, παρατηροῦσα ἐβλεπεν τὰ ἐν αὐτοῖς ἐκτεθειμένα κοσμήματα καὶ πολυτελῆ ὑφάσματα, πράγματι ὁμως ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐρωτησῇ ἂν εἶχον ἀνάγκην ἐργατρίας.

Ἐπὶ τινὰ χρόνον ἡ ὑπερηφάνια τῆς ἀνθίστατο· διότι δὲν ᾔθελε νὰ εἰσέλθῃ εἰς κατάστημα ἀγνώριστος, ὡς ἐπαίτης, ἵνα ζητήσῃ ἐργασίαν. Ἀλλ' ὅταν ἡ ἰσχυρὰ ἀνάγκη δι' ὅλης αὐτῆς τῆς φοβερᾶς καὶ ἀφύκτου δυνάμεως ἐπετέθη ἐναντίον τῆς, ἐτόλμησε δειλῇ, περίλυπος, συνισταλμένη καὶ ἔχουσα τοὺς ἀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων, ἐτοιμὴν νὰ καταρρεύσῃ, νὰ εἰσέλθῃ.

Ὅλων τῶν ἐργατριῶν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν ἐπ' αὐτήν. Ἦρξαντο ψιθυρίζουσαι πρὸς ἀλλήλας, μορφάζουσαι καὶ κινουσαι ἀλλήλας διὰ τοῦ ἀγκῶνος. Ἡ δυστυχὴς παρατηροῦσα ταῦτα ἠρυθρία· ἡ πρώτη ἐπείθουσα εἰς αὐτήν σκέψις ἦτο νὰ φύγῃ τάχιστα, χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε. Ἀλλὰ,

— Τί ἀγαπᾶτε, δεσποινίς; ἠρώτησεν αὐτήν ἡ διευθύντρια τοῦ καταστήματος.

— Ἦθελον ἐργασίαν, κυρία· ἂν εἴχετε νὰ μοὶ δώσητε . . .

— Ὁχι, κόρη μου, δὲν ἔχω· ἦτο ἡ ξηρὰ ἀπάντησις, ἣν ἤκουσεν.

Ἐξῆλθεν οὐδὲν εἰποῦσα· ἅμα θεῖσα τὸν πόδα ἐκτὸς τοῦ καταστήματος, ἤσθάνθη ἀφαιρούμενον ἐκ τοῦ στήθους τῆς οὐκ οἶδα ὁποῖον βάρος.

Καὶ ἐν τούτοις προχωρήσασα βήματα τινὰ καὶ ἀναλογισθεῖσα τὸ φρικαλέον

τῆς θέσεώς τῆς ἐπέπληξεν ἐαυτήν, διότι δὲν ἐπέμεινεν ὀλίγον αἰτοῦσα ἐργασίαν. Ἴσως θὰ τῇ ἐδίδον τοιαύτην, ἐὰν ἐμάνθανον κατ' ἐλάχιστον τὰ περὶ αὐτῆς. Τοῦτο δὲ ἠνάγκασεν αὐτήν ν' ἀποπειραθῇ καὶ ἀλλαχοῦ· πανταχοῦ ὁμως ἡ αὐτὴ ψυχρότης καὶ ἀναλγησία τὴν ὑπεδέχετο. Ἴσως, ἐὰν ἔλεγε πεινῶ, θὰ ἐπετύγγανεν, ἀλλ' ἡ ἀτυχὴς κόρη ἦτο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες οὐδέποτε κατορθοῦσι νὰ ἀρθρώσωσι τὴν ἀπαισίαν ταύτην λέξιν, πεινῶ!

Ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πενιχρὰν φωλεάν τῆς καὶ κλείσασα τὴν θύραν ἠσθάνθη ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσῃ εἰς τινὰ τὴν ἀπελπισίαν τῆς, νὰ ὁμολογήσῃ τὸ μύχιον ἄλγος τῆς, νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν καρδίαν τῆς ἀπὸ τῆς πιεζούσης αὐτὴν ὀδύνης! Προσηυχθῇ! . . .

Καθ' ἣν στιγμὴν ἠγείρετο, ἤκουσε τὴν θύραν ἀνοιγομένην καὶ εἶδε τὸ σοβαρὸν καὶ βλοσυρὸν πρόσωπον τοῦ θυρωροῦ ἐμφανιζόμενον.

— Καλ' ἡμέρα, δεσποινίς, ὑπεγόγγυσεν ὁ θυρωρὸς, πῶς ἔχετε;

— Καλὰ, φίλε μου, ἀπήντησεν ἡ νέανις προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ.

— Δὲν μοὶ εἶπετε ἀκομὴ περὶ τῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποῖαν σᾶς ἔφερα, ἐξηκολούθησεν ὁ θυρωρὸς, θέλων νὰ δείξῃ ἀμέσως τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς του· ἦτο εὐχάριστος; αἶ; . . . δὲν ἦτο;

— Ἀ! κύριε, σιωπῇ! μηδὲ λέξιν, σᾶς παρακαλῶ, ἐὰν ἀγαπᾶτε τὸν Θεόν!

— Καλὰ, καλὰ, δεσποινίς, σιωπῶ. Ἦθελον ὁμως νὰ σᾶς εἴπω ὅτι δὲν ἐκόμειτε καλὰ . . .

— Ἀς ἦναι! σιωπήσατε λοιπὸν, κύριε· δι' ὄνομα τῆς Μητρός τοῦ Θεοῦ, σιωπήσα-

τε! ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις ἐνοῦσα ἰκετευτικῶς τὰς χεῖρας.

— Ἔστω, σιωπῶ, μὴ θυμόνετε, ὑπέλαβεν ὁ κακὸς ἄνθρωπος, ἐπακουμβῶν ἐπὶ τινος ἑδρας, ὡς λαμβάνων θέσιν ἀπαιτητικὴν. Ἠξεύρετε ὁμῶς, πολὺς καιρὸς παρήλθε καὶ δὲν μοὶ ἐπληρώσατε ἀκόμῃ τὸ ἐνοίκιον. Ἦθελον λοιπὸν νὰ σᾶς εἶπω...

— Ἀφοῦ ἐφάνητε τόσον καλὸς μέχρι τοῦδε, ἐψέλλισεν ἡ ἀτυχῆς κόρη, πιστεύω ὅτι θὰ περιμείνητε ὀλίγον ἀκόμῃ.

— Ἦθελον λοιπὸν νὰ σᾶς εἶπω, ἐξηκολούθησεν ἡ τίγρις, ὅτι πρέπει νὰ μὲ πληρώσητε!

— Δὲν θὰ περιμείνητε ὀλίγον ἀκόμῃ; εἴσθε τόσον καλός! Περιμείνατε νὰ εὕρω ἐργασίαν, καὶ θὰ σᾶς πληρώσω... Εἶμαι τιμιά ἐγώ!...

— Τὸ ἡξεύρω, τὸ ἡξεύρω· ἀλλὰ μὲ τὴν τιμὴν δὲν δύναται τις νὰ πληρώσῃ, παρήλθε πλέον ἡ χρῆσις τοῦ νομίσματος αὐτοῦ.

— Ἀλλὰ σεῖς θὰ περιμείνητε· δὲν ἔχει οὕτω, καλέ μου κύριε;

— Θὰ τὸ ἔπραττον εὐχαρίστως, δεσποινίς μου, ἐὰν περιέμενον καὶ ἐμέ. Ἀλλὰ δὲν μὲ περιμένουν.

— ὦ Θεέ μου! Καὶ σεῖς λοιπὸν, κύριέ μου, κατ' ἐμοῦ, καὶ σεῖς;

— Ὁχι, Ἰουλία, ὄχι· ἔχετε τόσα δείγματα τῆς ἀγαθότητός μου μέχρι τοῦδε. Περιέμενον τόσον χρόνον, ἀλλὰ δὲν μοὶ εἶναι πλέον τοῦτο δυνατόν.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔπληξαν τὴν ἀτυχῆ νεάνιδα, ὡς κτύπημα κεραυνοῦ.

— Διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω δὲ ὅτι τῶν-τί σᾶς λυποῦμαι, σᾶς χαρίζω τὰ ὀφειλόμενα, ἐξηκολούθησε, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ κενώσητε τὸ δωμάτιόν σας τοῦτο, διότι

τὸ ζητοῦσιν ἄλλοι. Ἐννεῖται ὅτι δὲν δύναμαι νὰ κάμω ἀγαθοεργίας μὲ ζημιὴν ἰδικήν μου.

Ὁ καλὸς θυρωρὸς, ὡς βλέπετε, ἐνόει ἄλλως τὴν ἀγαθοεργίαν· ἐχάριζε τὰ ὀφειλόμενα, ἀλλ' ἔρριπτε τὴν νεάνιδα εἰς τὰς ὁδοὺς, καίπερ γινώσκων τὴν κατὰστασιν αὐτῆς. Οἱ ἀναγνώσται θὰ μάθωσι κατωτέρω τὸ αἷτιον, ἐξ οὗ ἐπήγαγεν ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνθρώπου.

— Σᾶς ἀφίνω λοιπὸν νὰ σκεφθῆτε, ἀλλὰ καὶ πάλιν σᾶς ὑπενθυμίζω τὴν ἐπιστολὴν... προσέβηκε καὶ ἀπῆλθε κλείων ὀπισθὲν τοῦ τὴν θύραν.

— Θεέ μου! Θεέ μου! Τί θὰ γείνω τώρα; ὠλόλυξεν ἡ νεᾶνις ἀναλυομένη εἰς δάκρυα. Ἦ μήπως ἐνίστε αἱ προσευχαὶ καὶ αἱ δεήσεις τῶν πτωχῶν καὶ δυστυχῶν ἦναι τόσον ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι, ὥστε δὲν κατορθώνουσι νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου σου;

(Ἔπεται συνέχεια)

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Πρὸ ἡμερῶν εἶχομεν ἀναγγεῖλει ὅτι ἡ Ἐφορεία τῶν ἐνταῦθα Ἑλληνικῶν σχολείων καταβάλλει τὴν προσήκουσαν φροντίδα περὶ τῆς ἀπατουμένης ἐπισκευῆς τῶν Σχολείων. Ἀναγγέλλομεν ἤδη ὅτι ἡ ἐπισκευὴ αὕτη ἐπετελέσθη κατ' αὐτὰς καὶ δι' αὐτῆς ἀρκετὰ καθωραϊσθῇ τό τε Παρθεναγωγεῖον καὶ τὸ Φροντιστήριον, τοῦ ὁποίου καὶ ἡ παρὰ τὴν θύραν αὐλὴ ἐγένετο εὐρυχωροτέρα διὰ τῆς κατεδαφίσεως τοῦ τοίχου, ὅστις διήρει αὐτὴν εἰς δύο μέρη, καὶ τῆς ἱσοπεδώσεως τοῦ ἐδάφους αὐτῆς. Ἐπαινοῦ-